

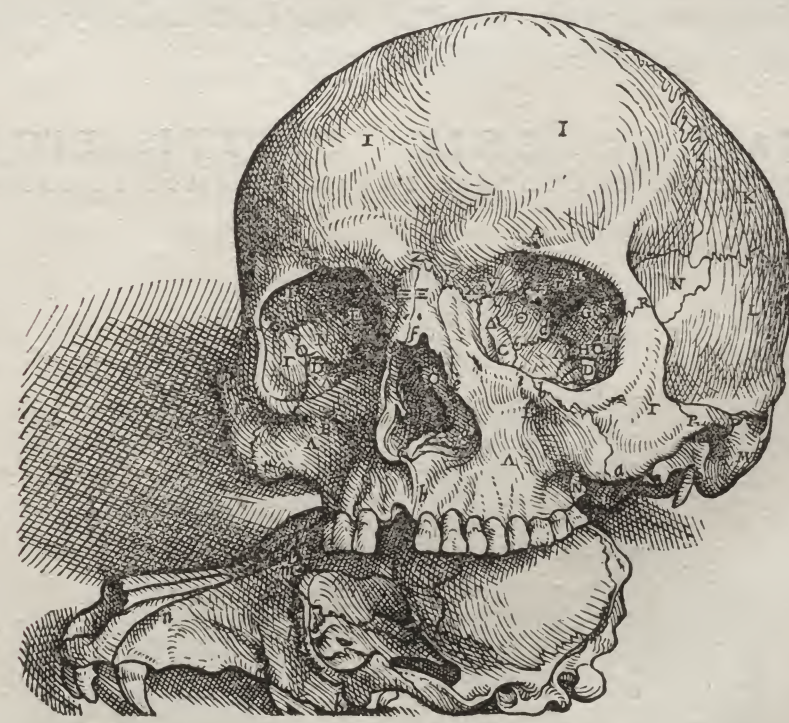
Deinceps canini utrinque singuli constituuntur, ampli quidem sua basi gingivis proxima: ipsorum autem sine à gingivis remoto, acuti, ut si quid propter duritiem ab incisorijs non præscinderetur, hoc illi confringerent. Porro ipsi id nomen inditum est, quod exerts canum (qui hos habent insignes) dentibus respondent. Post hos, maxillares seu molares quini ab utroque latere habentur, asperi, ampli, duri & magni, quod incisa ab incisorijs, effracta à caninis in laevorem exactum terere possint. Si enim prorsus laeves crearentur, idonei ad proprium munus minimè existerent: quoniam ab inaequalibus asperisq; omnia melius teruntur. Propter hoc ipsum & molas, quibus fruges moluntur, temporis processu diuq; minuendo laevigatas, rursum incidi atque exasperari videmus. Neque si asperi quidem essent, non autem duri, plus commodi ex ijs esset, ut qui prius contererentur, quam cibos in laevorem comminuerent. sunt enim dentes omnium ossium durissimi. Quinetiam, si asperi & duri facti, non essent una & amplius, neque tales plus accommodarent illis concredito muneri, si modo quæ laevissimè atteri debeant, in amplis firmari basibus oporteat. Incisorijs enim & caninis nihil cōminuitur, propter strictam & angustam ipsorum aciem. Quid si hæc omnia molares adipisceretur, at interim parvi essent, nonne & hoc solo illorum usus corrumpere? quum plurimo atterendis cōminuentisq; cibis tempore indigeamus. Dentes ad unum omnes in maxillarū sinibus clauorū ritu infiguntur, qui propter imaginem, quam cum præsepibus brutorum habent, Græcis *quadrupes*, Latinis præsepia nuncupantur. Hi namq; singulis circundantur dentibus, hosq; stringunt atq; adeo exactè retinent, ut non promptè uel tantillum commoveantur. Neque paribus radicibus omnes suis inseruntur præsepibus, quandoquidem parvis una radix, dug uerò maioribus, tres & quatuor maximis obtigerunt. Incisorijs enim singulis immittuntur radicibus. Canini quoque radices singulas exigunt, qui incisiorum radicibus multo altius infiguntur, tantoq; maiores sunt quantum caninorum robur excedit. Quamquam & inter incisores duo medijs inferioribus hæreat radicibus, quam duo laterales, caninis proximi, nimirum quod medijs latiores grandioresq; sint. Molares radicibus inter se variant, nam qui maxilla inferiori sunt infixi, binis radicibus: qui superiori, ternis, subinde infiguntur. Differunt tamen & hi interdū, qui namq; supra sunt, quaternis: qui infra, ternis radicibus immitti aliquando deprehenduntur, præsertim duo denti intimo proximi. Dein frequentissimè duos molares superiores canino dentis succedentes, duobus tantum immitti radicibus spectabis, tres reliquos ternis: sic & duos inferiores canino proximos una radice, tres reliquos duabus. Præterea obseruabis quoque omnium intimos minoribus infigi radicibus, quam illis attinguos. Incisiorum & caninorum numerus, raro in hominibus ut molarium, mutatur. Interdum enim in utroque latere quinque molares occurrunt, interdum quatuor: nonnunquam quatuor à sinistris, quinque uerò à dextris: uel contra in sinistris quinque, ex dextris quatuor: uel infra quatuor, supra autem quinque, quam differentiam potissimum parit postremi dentes, quos plerique genuinos uocant, etiam si Cicerone ita molares uocauerit. Sunt autem illi, qui primum post pubertatem uenerisq; usum hominibus cum maximis subinde cruciatibus prodeunt: id quod medici parum obseruantes, aut alios dentes euellunt, aut humorū uitio eos infestari sibi persuadentes, ægros catapotijs atq; id genus pharmacis obruunt, quum dolore affectis nullum leui gingiuarum ad postremum dentem scarificatione, ac interdum ossis pertusione, præsentius remedium adferri possit. id quod ipse etiam modò exerior, cui hæc scribenti trigessimus secundus dens ætatis uigesimo sexto anno succrescit. Atque id etiam arguunt permultæ caluariæ in cimiterijs occurrentes, in quibus posteriores illi dentes ueluti in cauea quapiā adhuc reponuntur ac latitant, quibus dā suæ basis apicibus os tenuissimum perforantes. Cuiusmodi caluariam nuper mihi exhibuit humanæ fabricæ quam studiosissimus ac ualde peritus iuuenis, IOANNES PAULVS GVLDOVICVS VRBINAS, mihi amicissimus. Cæterum Aristoteles, alijsq; complures uiris copiosiores dentes quam mulieribus ascribunt: quod cuius non minus promptum est experiri, quam mihi falsum id esse dicere, quum nulli nō dentes numerare liceat: ex quorū frequentia plerique etiam uitæ longitudinem breuitatemq; arguunt. Dentes non solum dictos nunc præstant usus, uerum etiam ad uocis modulationem iuuant, quum dura lapideaq; conformentur substantia, exiguas, sed notatu dignas cavitates intus obtinente: quæ ut dentes leuiores sint, commodiusq; accipiant nutrimentum, occasionem præbent. Atque huius cavitatis causa, si quādo dentibus foramina ex humorū acrimia erodentiumq; influxu oboriātur, quæ ad eam cavitatem usq; pertingāt ocyssime dentes ad radicis usq; extrema eroduntur. Deinde puerorū dentes imperfectis & mollibus & quasi medullosis cōstare radicibus, non prætereundum est: quemadmodum & pueris dentium partem extra gingiuas conspicuam, dentis radici appendicis modo committi. Atque id quidem uel pueri didicimus, quum nobis socijsq; uacillantes dentes,

dentes, & præcipue incisores, unguibus aut filo denti circumdato, eximere cōsueuerunt, & in multis quoque, ac multis canibus dentium reseruatis radicibus, ipsorum appendices indies obseruamus. Atque postremum illud profectò accuratissimè expendere pueris effracti alicuius ex casu dentis reliquam portionem unquam eruamus, sed deinde pendicem, in cuius locum alia (modò radix seruetur) promptè succrescet. Dein quoque in pueris animaduertisse cōducit, quibus mox ab incunite ætate molares uitiariq; solent. In his nanque operæ precium est, molarium dentium appendices (ut incisiorum procidere in ipsis solent) auferre, quod nouæ earum loco succeda integri seruentur. Si enim appendicum unio ætatis progressu firmetur, appendices decidet, quinimodò uel pubertatis tempore aliquot dentes cum radicibus, ob erosione plerunque ueniunt eruenti.

DE OSSIVM CAPITIS ET MAXILLÆ SUPERIORIS FORAMINIBUS. Caput XII.

QUANDO QUIDEM in uenarum, neruorum & articularum sinibus, foraminum capitis ignorantia non modicum obscuritas esset, dein quia in illis enarrandis (quæ cognita sint difficillima) eorum præcipui multum aberrauerunt, operæ precium iam ducimus, ut diligentius sectione manifestò deprehendi, modò recensere, ut in Caput omnibus capitū foraminibus dedicare, ac singula quædam neruorum quarundamq; membranarū cerebri enarratione, huiusmodi cupidis lector recurrere possit, & foramen cuius mentio incidet, perpetuo cinctu habeat. Ut uerò id fiat compendiosius, quatuor figuras præsentī negotio huc reponam, unumquodq; foramen cum ipsi præfixo caractere seorsum ita enarrabo, ut simul characterum Indicis & Capitis contextus uices opportunè suppleat. Iam ex industria aliquis sinus uel processus antea fuerit omissus, illum etiam nunc de-

PRIMA XII CAPITIS FIGURA

P R A E S E N S figura anteriorem caluariæ sedem exprimit, ac præterea etiam foramina in oculi sede maxillæq; superiori, in hac superficie apparentia, præterea Caninum autem caput humanæ caluariæ subiectum, iam prius maxillæ superioris orisq; indicandis unice, perinde ac tota hæc figura, iunxit.